ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
10 Οκτωβρίου 1985 *

Στην υπόθεση 200/84,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Finanzgericht Baden-Württemberg (φορολογικό δικαστήριο) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της δίκης που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

Erika Daiber, Hagnau,

και

Hauptzollamt Reutlingen (κεντρικό τελωνείο),

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία της κλάσης 99.05 του κοινού δασμολογίου (ΚΔ) σχετικά με την ατελή εισαγωγή « ειδών συλλογών παρουσιαζόντων ενδιαφέρον ιστορικό..., εθνογραφικό »,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα)

συγκείμενο από τους U. Everling, πρόεδρο τμήματος, Y. Galmot και K. Κακούρη, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: C. O. Lenz
γραμματέας: P. Heim

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Erika Daiber, προσφεύγουσα στην κύρια δίκη, εκπροσωπούμενη από τον πληρεξούσιό της Günther Daiber,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Jürgen Grunwald, μέλος της νομικής της υπηρεσίας,

αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 4ης Ιουλίου 1985,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

ΑΠΟΦΑΣΗ

(Το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με διάταξη της 25ης Ιουλίου 1984 που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 8 Αυγούστου 1984, το Finanzgericht Baden-Württemberg υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία της κλάσης 99.05 του κοινού δασμολογίου (ΚΔ) η οποία αναφέρεται στα « είδη συλλογών παρουσιάζοντα ενδιαφέρον ιστορικό..., εθνογραφικό... ».

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο δίκης μεταξύ της Erika Daiber (προσφεύγουσα στην κύρια δίκη) και του Hauptzollamt Reutlingen (κεντρικό τελωνείο) που αφορά τη δασμολογική κατάταξη μεταχειρισμένου επιβατηγού αυτοκινήτου τύπου Daimler-Benz 300 SL-Coupé, κατασκευής 1955, το οποίο η Daiber ζήτησε να τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία ως « είδος συλλογής παρουσιάζον ιστορικό ενδιαφέρον », κατά την έννοια της κλάσεως 99.05 του ΚΔ.

3 Όπως προκύπτει από τη Διάταξη περί παραπομπής, το εισαχθέν όχημα δεν υπέστη τροποποιήσεις ή αλλαγές από την εποχή της κατασκευής του. Μετά την εισαγωγή του κυκλοφορεί μόνο προκειμένου να συντηρείται ο κινητήρας του ή για να συμμετέχει « σε συναντήσεις παλαιών μοντέλων ».

4 Αρχικώς το τελωνείο θεώρησε, με απόφαση της 14ης Μαΐου 1980, ότι το όχημα υπάγεται στην κλάση 99.05, στη συνέχεια όμως άλλαξε γνώμη και εισέπραξε, βάσει τροποποιητικής αποφάσεως της 4ης Νοεμβρίου 1981, τους δασμούς που προβλέπονται για τα εμπορεύματα της διακρίσεως 87.02 Α Ι β) του ΚΔ στην οποία περιλαμβάνονται « άμαξαι αυτοκίνητοι διά την μεταφοράν προσώπων ».

5 Μετά την απόρριψη της από 27 Οκτωβρίου 1982 ενστάσεώς της, η Daiber άσκησε προσφυγή ενώπιον του Finanzgericht Baden-Württemberg. Υποστήριξε δε ότι η απόφαση περί κατατάξεως στη διάκριση 87.02 Α Ι β) του ΚΔ είναι παράνομη. Συγκεκριμένα ισχυρίστηκε ότι το όχημα αποτελεί τεχνικό δείγμα που παρουσιάζει ενδιαφέρον για την ιστορία του αυτοκινήτου καθώς και εθνογραφικό ενδιαφέρον και θα πρέπει να

υπαχθεί στην κλάση 99.05, δεδομένου εξάλλου ότι η ηλικία του δεν έχει σημασία, σύμφωνα με τις επεξηγηματικές σημειώσεις της Ονοματολογίας του Συμβουλίου Τελωνειακής Συνεργασίας (στο εξής: ΟΣΤΣ).

6 Το κεντρικό τελωνείο υποστήριξε αντιθέτως ότι, λαμβανομένων υπόψη των εν λόγω επεξηγηματικών σημειώσεων καθώς και της κλάσεως 99.05, το επίδικο όχημα δεν είναι ούτε είδος συλλογής ούτε παρουσιάζει ιστορικό ή εθνογραφικό ενδιαφέρον διότι δεν είναι ιδιαίτερα σπάνιο ούτε εμφανίζει άλλη σημαντική ιδιαιτερότητα. Κατά την άποψη του κεντρικού τελωνείου, το είδος συλλογής τότε μόνο παρουσιάζει ιστορικό ή εθνογραφικό ενδιαφέρον όταν είναι πρωτότυπο, δηλαδή τεμάχιο αυθεντικό όσον αφορά τον τόπο, την εποχή, το υλικό, και τη λειτουργία που δεν έχει υποστεί καμιά τροποποίηση από της κατασκευής του. Η εξέλιξη του αυτοκινήτου ολοκληρώθηκε κατά τα έτη 1920 και 1925. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του επιδίκου οχήματος (τροφοδοσία σε καύσιμα, σωληνοειδές αμάξωμα και θύρες που ανοίγουν προς τα άνω) δεν αντιπροσωπεύουν αποφασιστική καμπή στην ιστορία του αυτοκινήτου αλλά αποτελούν απλώς τεχνικές καινοτομίες χωρίς ιστορική αξία.

7 Το Finanzgericht Baden-Württemberg φρονεί ότι το επίδικο όχημα είναι κατάλληλο να περιληφθεί σε συλλογή, ιδίως δημόσιου μουσείου, ότι αναμφισβήτητα εκτίθεται σε περιώνυμα μουσεία μεταφορικών μέσων και μνημονεύεται στην ειδικευμένη φιλολογία. Δεν μπορεί όμως να θεωρηθεί ιδιαίτερα σπάνιο διότι υπάρχουν ακόμα 400 αντίτυπα επί συνόλου 1 400 που κατασκευάστηκαν το 1955 και επομένως δεν είναι ιδιαίτερης σπανιότητας. Το εν λόγω δικαστήριο φρονεί εξάλλου ότι το όχημα παρουσιάζει μεν ιστορικό ενδιαφέρον, πλην όμως στο συγκεκριμένο τομέα της εξέλιξης του αυτοκινήτου λόγω ορισμένων καινοτομιών που διακρίνουν την κατασκευή του και που χαρακτηρίζουν κάποιο στάδιο αυτής της εξέλιξης. Ωστόσο, οι επεξηγηματικές σημειώσεις της ΟΣΤΣ για το κεφάλαιο 99 και την κλάση 99.05 του ΚΔ δεν επιτρέπουν τη συναγωγή τελειωτικού συμπεράσματος ως προς την κατάταξη του εν λόγω οχήματος λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτέρων χαρακτηριστικών του. Για τους λόγους αυτούς το Finanzgericht Baden-Württemberg θεώρησε σκόπιμο να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

« Ποια έννοια έχουν οι όροι " είδη συλλογών " και " παρουσιάζοντα ενδιαφέρον ιστορικό..., εθνογραφικό... ", της κλάσεως 99.05 του κοινού δασμολογίου:

1) Ένα αντικείμενο μπορεί να θεωρηθεί " είδος συλλογής " μόνο όταν είναι ιδιαίτερα σπάνιο ή αρκεί να είναι κατάλληλο να περιληφθεί σε συλλογή που καταρτίζεται σύμφωνα με επιστημονικές αρχές, ιδίως δημόσιου μουσείου (είδος μουσείου);

2) Ένα πρωτότυπο είδος συλλογής παρουσιάζει " ιστορικό " ή " εθνογραφικό " ενδιαφέρον μόνον όταν σημαδεύει μία περίοδο από τη γενική ιστορική εξέλιξη ενός ή περισσοτέρων λαών και, υπό την έννοια αυτή, είναι σημαντικό ως δείγμα, ή αρκεί να έχει απλώς την ιδιότητα ότι συμβάλλει στην απεικόνιση της ιστορικής διαμόρφωσης ενός ειδικού κλάδου της Ιστορίας (π.χ. της ιστορίας του αυτοκινήτου); »

8 Με τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσε ενώπιον του Δικαστηρίου, η Επιτροπή παρατηρεί ότι τα δύο προδικαστικά ερωτήματα συνδέονται στενά έτσι ώστε δεν μπορεί να δοθεί χωριστή απάντηση στο πρώτο. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οποιοδήποτε αντικείμενο μπορεί να είναι « είδος συλλογής » εφόσον παρουσιάζει ενδιαφέρον για τους συλλέκτες. Το ενδιαφέρον όμως αυτό δεν εξαρτάται κατ' ανάγκη από τη σπανιότητα, την ηλικία, την καταγωγή ή την αξία του αντικειμένου καίτοι τα στοιχεία αυτά είναι ίσως σχετικώς ενδεικτικά· το ενδιαφέρον αυτό είναι υποκειμενικό, το συμμερίζονται όμως όλα τα μέλη της κοινότητας δικαίου για το συγκεκριμένο αντικείμενο. Επομένως, η έννοια « είδος συλλογής » δεν μπορεί να οριστεί αφηρημένα και αντικειμενικά, ανεξάρτητα από την έννοια « ιστορικό ενδιαφέρον » διότι αυτό ακριβώς το ενδιαφέρον χαρακτηρίζει κάποιο αντικείμενο ως « είδος συλλογής ». Σχετικώς η Επιτροπή επισημαίνει ορισμένα στοιχεία, η ύπαρξη των οποίων προσδίδει ενδεχομένως ιστορική αξία σε κάποιο συγκεκριμένο αντικείμενο. Ειδικότερα, τα αντικείμενα τεχνικού χαρακτήρα, όπως τα αυτοκίνητα, δεν μπορεί να θεωρηθούν ότι αποκτούν ιστορικό χαρακτήρα παρά μόνο με την πάροδο του χρόνου, οπότε μπορεί να κριθεί τελειωτικά και με βεβαιότητα ότι έχουν ιστορική αξία επειδή αποτελούν αυθεντικές μαρτυρίες για ορισμένες φάσεις της ιστορικής και πολιτιστικής εξέλιξης. Σ' αυτό το πλαίσιο, εξάλλου, η σπανιότητα που αποκτά με τον καιρό το αντικείμενο αποτελεί ένδειξη — σε ορισμένες δε περιπτώσεις αυτό τούτο το έρεισμα — της ιστορικής του αξίας.

9 Υπό το φως αυτών των σκέψεων η Επιτροπή συμπεραίνει ότι το επίδικο όχημα δεν υπάγεται στην κλάση 99.05 διότι, αφενός, βρίσκεται σε άριστη κατάσταση λειτουργίας, πράγμα που του αφαιρεί τον « παθητικό » χαρακτήρα που διακρίνει τα « είδη συλλογών » ενώ, αφετέρου, το γεγονός ότι υπάρχει ακόμα το ένα τρίτο και πλέον των δειγμάτων αυτού του τύπου του αφαιρεί κάθε σημασία από ιστορικής και εθνογραφικής πλευράς. Εξάλλου το επίδικο όχημα είναι πλήρως προσαρμοσμένο στις σημερινές απαιτήσεις της κυκλοφορίας των αυτοκινήτων και, με την κατάλληλη συντήρηση, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως μεταφορικό μέσο παράλληλα με τα σύγχρονα αυτοκίνητα.

10 Η προσφεύγουσα της κύριας δίκης, με τις ενώπιον του Δικαστηρίου προφορικές παρατηρήσεις της, εξετάζει, πρώτον, τον όρο « είδη συλλογών ». Συγκεκριμένα παρατηρεί ότι πρόκειται για αντικείμενα που δεν χρησιμοποιούνται ή καταναλίσκονται σύμφωνα με τη λειτουργικότητά τους αλλά που έχουν πλέον ως μόνιμο προορισμό να περιληφθούν και να εκτεθούν στο πλαίσιο συλλογής παρομοίων ή ομοειδών αντικειμένων. Το στοιχείο που χαρακτηρίζει κάποιο αντικείμενο ως είδος συλλογής δεν είναι η ιδιαίτερη αλλά η σχετική σπανιότητα η οποία και του προσδίδει αξία που υπερβαίνει την αξία των υλικών του στοιχείων.

11 Δεύτερον, ο όρος « παρουσιάζοντα ενδιαφέρον ιστορικό » έχει την έννοια, κατά την προσφεύγουσα στην κύρια δίκη, ότι το αντικείμενο μπορεί να συμβάλει στη διαμόρφωση όχι μόνο της ιστορίας γενικώς αλλά κάποιου συγκεκριμένου κλάδου π.χ. της ιστορίας του αυτοκινήτου. Από τη σκοπιά αυτή το επίδικο όχημα αποτελεί, λόγω των σημαντικών τεχνικών καινοτομιών του, « πρότυπο δείγμα τεχνικής » και αντικατοπτρίζει ένα στάδιο εξέλιξης που συνιστά καμπή στην ιστορία του αυτοκινήτου. Εξάλλου, η αξία του επιδίκου οχήματος είναι πολύ μεγαλύτερη της αξίας των συγχρόνων οχημάτων δεδομένου ότι τα τεμάχια που υφίστανται ακόμη ανήκουν κατά το μεγαλύτερο μέρος σε συλλέκτες.

12 Πρέπει να σημειωθεί ότι τα δύο προδικαστικά ερωτήματα αντιπροσωπεύουν ένα και μόνο ζήτημα ερμηνείας των όρων « είδη συλλογών » και « παρουσιάζοντα ενδιαφέρον ιστορικό..., εθνογραφικό... » που περιέχονται στην κλάση 99.05 του ΚΔ, στην οποία περιλαμβάνονται « συλλογαί ή αντικείμενα συλλογών ζωολογίας, βοτανικής, ορυκτολογίας και ανατομίας. Είδη συλλογών παρουσιάζοντα ενδιαφέρον ιστορικόν, αρχαιολογικόν, παλαιοντολογικόν, εθνογραφικόν και νομισματικόν ».

13 Όπως έχει κρίνει επανειλημμένα το Δικαστήριο, το αποφασιστικό κριτήριο για τη δασμολογική κατάταξη των εμπορευμάτων πρέπει γενικώς να αναζητείται στα αντικειμενικά χαρακτηριστικά και ιδιότητές τους όπως ορίζονται στον τίτλο της κλάσης του ΚΔ και στις σημειώσεις των τμημάτων ή των κεφαλαίων.

14 Εξάλλου για την ερμηνεία του ΚΔ γίνεται δεκτό κατά πάγια νομολογία ότι οι σημειώσεις που προηγούνται των κεφαλαίων του ΚΔ και οι επεξηγηματικές σημειώσεις της ΟΣΤΣ αποτελούν σημαντικά στοιχεία για την ενιαία εφαρμογή του δασμολογίου και μπορούν να θεωρηθούν γι' αυτό το λόγο ως χρήσιμα για την ερμηνεία του στοιχεία. Επομένως, για την ερμηνεία των εν λόγω δασμολογικών κλάσεων πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όχι μόνο η διατύπωση και η οικονομία του ΚΔ αλλά και οι εν λόγω επεξηγηματικές σημειώσεις.

15 Όταν πρόκειται για την ερμηνεία κλάσεως, στην κατάταξη η οποία επιτρέπει την ατελή εισαγωγή πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και η σκοπιμότητα της εν λόγω ατέλειας. Στο πλαίσιο του κεφαλαίου 99 του ΚΔ οι ατέλειες σκοπούν να διευκολύνουν τις πολιτιστικές και μορφωτικές ανταλλαγές μεταξύ των λαών, ο σκοπός αυτός είναι δε καθοριστικός για την ερμηνεία της συγκεκριμένης κλάσης.

16 Από την πρώτη φράση του τίτλου της κλάσης 99.05 του ΚΔ, εξεταζόμενη στις διάφορες γλώσσες, προκύπτει ότι ένα συγκεκριμένο αντικείμενο υπάγεται σ' αυτή την κλάση εφόσον, πρώτον, είναι καθεαυτό κατάλληλο να περιληφθεί σε συλλογή. Συγκεκριμένα το γερμανικό, το γαλλικό, το ιταλικό και το ολλανδικό κείμενο κάνουν λόγο για « αντικείμενα για συλλογές » (Sammlungsstücke, oggetti da collezione, voorwerpen voor verzamelingen), το ελληνικό κείμενο αναφέρεται στα « είδη συλλογών » (objets de collections), το δε αγγλικό και δανικό κείμενο αναφέρουν « είδη για συλλέκτες » (collector's pieces, sammlerobjekter). Η ερμηνεία αυτής της έννοιας πρέπει ιδίως να ανταποκρίνεται στην ανάγκη δασμολογικής κατάταξης που χωρεί βάσει των αντικειμενικών χαρακτηριστικών και ιδιοτήτων των προϊόντων.

17 Πρέπει να σημειωθεί πρώτο ότι σύμφωνα με τις επεξηγηματικές σημειώσεις της ΟΣΤΣ για το κεφάλαιο 99, « αντικείμενα τέχνης, συλλογών και αρχαιοτήτων », « τα περισσότερα είδη του κεφαλαίου αυτού είναι συχνά μοναδικά τεμάχια — ή τουλάχιστον πολύ ολιγάριθμα — έργων ή αντικειμένων που δεν μπορούν εύκολα να ευρεθούν οποτεδήποτε ». Εξάλλου, μπορεί μεν να θεωρηθεί εκ πρώτης όψεως ότι οι κλάσεις 99.01 και 99.03 περιλαμβάνουν μοναδικά τεμάχια, δεν ισχύει όμως το ίδιο και για τις υπόλοιπες κλάσεις του εν λόγω κεφαλαίου που περιλαμβάνουν λόγου χάρη πρωτότυπες εικόνες χαρακτικής και λιθογραφίας, αρχαιολογικά αντικείμενα και γραμματόσημα εκτός κυκλοφορίας, αντικείμενα τα οποία μπορούν και να μην είναι μοναδικά.

18 Επομένως, για να είναι το αντικείμενο κατάλληλο να περιληφθεί σε συλλογή κατά την έννοια της κλάσης 99.05 πρέπει να έχει το χαρακτηριστικό της σχετικής σπανιότητας. Άρα τα αντικείμενα που παλαιότερα μεν κατασκευάζονταν μαζικά αλλά που δεν υπάρχουν πλέον παρά σε περιορισμένο αριθμό ώστε δεν μπορούν να τα προμηθευτούν κατά βούληση οι ενδιαφερόμενοι πληρούν αυτό το κριτήριο.

19 Εν συνεχεία πρέπει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με τις εν λόγω επεξηγηματικές σημειώσεις της ΟΣΤΣ, τα αντικείμενα που υπάγονται στο κεφάλαιο 99 « κατά κανόνα δεν αποτελούν αντικείμενο συνήθων συναλλαγών αλλά ειδικού εμπορίου (π.χ. γραμματό-

σημα, αρχαιολογικά αντικείμενα). Έχουν συχνά μεγάλη αξία που δεν έχει καμιά σχέση με την αξία των επιμέρους στοιχείων τους ».

20 Επομένως, τα εν λόγω αντικείμενα παρουσιάζουν και ένα άλλο χαρακτηριστικό που σχετίζεται με το προηγούμενο, ότι δηλαδή εξέρχονται του συνήθους εμπορίου και αποκτούν ενδεχομένως μεγάλη αξία.

21 Σημειωτέον τέλος ότι τα είδη συλλογών εμφανίζουν το χαρακτηριστικό ότι δεν χρησιμοποιούνται συνήθως σύμφωνα με τον αρχικό τους προορισμό χωρίς ωστόσο να αποκλείεται το ενδεχόμενο να παραμένει ανέπαφη η λειτουργικότητά τους.

22 Ωστόσο για να καταταγεί ένα αντικείμενο στην κλάση 99.05 δεν αρκεί να πληροί τα προεκτεθέντα κριτήρια των « ειδών συλλογών ». Πρέπει επιπλέον να παρουσιάζει « ιστορικό ενδιαφέρον ». Στα αντικείμενα που παρουσιάζουν ενδιαφέρον από αυτή την πλευρά περιλαμβάνονται ιδίως, σύμφωνα με τις επεξηγηματικές σημειώσεις της ΟΣΤΣ για την κλάση 99.05, « τα αντικείμενα που διευκολύνουν τη μελέτη όλων των υλικών εκδηλώσεων της ανθρώπινης δραστηριότητας, καθώς επίσης και των ηθών, των εθίμων, και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των λαών που εξακολουθούν να υπάρχουν ή που δεν υπάρχουν πλέον· μεταξύ αυτών των αντικειμένων είναι οι μούμιες, οι σαρκοφάγοι, τα όπλα, τα αντικείμενα λατρευτικού χαρακτήρα, τα είδη ενδύσεως κλπ... τα αντικείμενα που προέρχονται από πρωτόγονους λαούς και αυτά που ανήκαν κάποτε σε διάσημους άνδρες ».

23 Ενώ παρέλκει η διάκριση μεταξύ των εννοιών « ιστορικό » και « εθνογραφικό », πρέπει να σημειωθεί ότι ούτε ο τίτλος της κλάσης 99.05 ούτε οι προαναφερθείσες σημειώσεις αναφέρονται μόνο στη γενική ιστορία των λαών. Στην « ιστορία » περιλαμβάνεται η εξέλιξη της ανθρωπότητας και τα ανθρώπινα επιτεύγματα σε όλους τους τομείς.

24 Επομένως, τα αντικείμενα που συνδέονται με τα ανθρώπινα επιτεύγματα και στον τομέα της τεχνικής, λόγω του ότι αντιπροσωπεύουν ένα χαρακτηριστικό βήμα στην εξέλιξη των ανθρωπίνων επιτευγμάτων ή απεικονίζουν κάποια περίοδο αυτής της εξέλιξης μπορούν να παρουσιάζουν ιστορικό ενδιαφέρον κατά την έννοια της κλάσης 99.05 του ΚΔ.

25 Άρα στο προδικαστικό ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι:

— Είδη συλλογών κατά την έννοια της κλάσεως 99.05 του ΚΔ είναι εκείνα που έχουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά ώστε να περιληφθούν σε συλλογή, δηλαδή τα είδη που είναι σχετικώς σπάνια, δεν χρησιμοποιούνται συνήθως κατά τον αρχικό τους προορισμό, αποτελούν αντικείμενο ειδικών συναλλαγών εκτός του συνήθους εμπορίου των πρακτικώς χρήσιμων ομοειδών αντικειμένων και έχουν μεγάλη αξία.

— Θεωρούνται ως παρουσιάζοντα ιστορικό ή εθνογραφικό ενδιαφέρον τα είδη συλλογών που, κατά την έννοια της κλάσεως 99.05 του ΚΔ, σημαδεύουν ένα χαρακτηριστικό βήμα στην εξέλιξη των ανθρωπίνων επιτευγμάτων ή απεικονίζουν κάποια περίοδο αυτής της εξέλιξης.

Επί των δικαστικών εξόδων

26 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων που υπέβαλε παρατηρήσεις στο Δικαστήριο δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει, έναντι των διαδίκων στην κύρια δίκη, το χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με Διάταξη της 25ης Ιουλίου 1984 το Finanzgericht Baden-Württemberg, αποφαίνεται:

— **Είδη συλλογών κατά την έννοια της κλάσεως 99.05 του ΚΔ είναι εκείνα που έχουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά ώστε να περιληφθούν σε συλλογή, δηλαδή τα είδη που είναι σχετικώς σπάνια, δεν χρησιμοποιούνται συνήθως κατά τον αρχικό τους προορισμό, αποτελούν αντικείμενο ειδικών συναλλαγών εκτός του συνήθους εμπορίου των πρακτικώς χρήσιμων ομοειδών αντικειμένων και έχουν μεγάλη αξία.**

— **Θεωρούνται ως παρουσιάζοντα ιστορικό ή εθνογραφικό ενδιαφέρον τα είδη συλλογών που, κατά την έννοια της κλάσεως 99.05 του ΚΔ, σημαδεύουν ένα χαρακτηριστικό βήμα στην εξέλιξη των ανθρωπίνων επιτευγμάτων ή απεικονίζουν κάποια περίοδο αυτής της εξέλιξης.**

Everling Galmot Κακούρης

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 10 Οκτωβρίου 1985.

Ο γραμματέας

P. Heim

Ο πρόεδρος του τρίτου τμήματος

U. Everling